

# SLOVENE

Političen list za slovenski narod.

Naročnine in inserate sprejema upravnništvo v Katol. Tiskarni Kopitarjeve ulice št. 2.

Rekenši se ne vračajo, nefrankovana pisma ne vsprejemajo.

Uredništvo je v Seme-niških ulicah št. 2, I, 17.

Izhaja vsak dan, izvenredni nedelje in praznike ob pol 6. uri popoldne.

Po pošti prejemati:

za  
celo leto naprej 26 K — h  
pol leta » 13 » — »  
četrt » » 6 » 50 »  
mesec » » 2 » 20 »

V upravnistvu prejemati:

za  
celo leto naprej 20 K — h  
pol leta » 10 » — »  
četrt » » 6 » — »  
mesec » » 1 » 70 »

Za pošiljanje na dom  
20 h na mesec.

Štev. 44.

V Ljubljani, v torek, 24. februarja 1903.

Letnik XXXI.

## Za krščanski zakon.

»Divorzisti« — »antidivorzisti«! to je zdaj geslo v Italiji. Po vseh mestih so nabiti lepaki, kateri vabijo k javnim ljudskim shodom, kjer govorniki ali zahtevajo, da se najda možu in ženi prostost, da gresta narazen, če sta se naveličala, ali pa dokazujejo, da je nerazdružnost zakonske zveze eden onih temeljev naše družbe, katerega ne smemo razdreti, ampak ga moramo hraniti trdnega kot glavni pogoj za srečo in pravi blagor civilizirane družbe.

Proti zakonu, oziroma za postavbo, ki naj dovoli razdružnost zakonske zveze, najbolj goreče govore socialni demokratje — moški, in ženske tudi, dasi nekoliko manj. Dobro je to za Italijo. Kajti doslej so sovražniki katoliške cerkve nastopali le proti papeštvu, češ da je nevarno edinosti združene Italije, proti samostanom, češ, kako dobro bi bilo, če bi se razdelilo njih imetje, proti duhovniškemu nadzoru šole, češ da je to poniževalno za narod. Zdaj so pa segli prav tje notri, kjer se čuti krščansko ljudstvo zadeto v svojih lastnih najsvetejših čuvstvih. In tu imajo katoličani priložnost, da nastopijo popolnoma apologetično v eminentno važni verski in socialni zadevi, kjer lahko dokazujejo socialni blagoslov krščanstva in barbarški značaj njegovih nasprotnikov.

Prvi so se oglasili škofje. Pred seboj imamo krasen pastirski list milanskega nadškofa. V njem kliče liberalcem: »Vi, ki hočete z očitnim nazadnjastvom zopet popagani Rim in Italijo, ali hočete zabresti v resnici nazaj v Rim Tiberija, Kaligule, Nerona, Diokleciana? Po prihodu Kristusovom se je Rim prenovil, a ta novi Rim vam ne ugaja. Res je življenje prvih kristjanov vzvišeno nad naše najpredznejše ideale. Vendar da hočete Rim in Italijo privedi nazaj v moralno propadlost poganskega cesarstva, to presega vse meje. Ko to pomislim, solze zalijejo moje oči.«

In res je razdružnost zakonske zveze nezdržna z moderno kulturo, katera podivja, ako se jej vzame ta najkrepkejša

opora. Kako je propadel Orient, ker ne pozna prave zakonske zveze! Propadla je žena, propadel je mož in otroci. Da, Azija je ravno zato zaostala za Evropo v kulturi, ker ni poznala prave zakonske zveze, ki je zibelka prave omike. Krščanstvu nasprotni liberalni politiki, ki računajo vedno z moralno dekadenco svojih preglastnih pristašev, so sicer kaj radi vedno v svojih programih katoliško cerkev napadali kot »kruto in nečloveško«, ker zahteva »nemogočo stvar«, da bi dva, ki sta si postala nezvesta »vsled nepremagljivosti srčnih nagnenj«, morala vendar še skupaj živeti, a vendar so tudi tam, kjer so vpeljali razdružnost zakona, bili valed groznih nasledkov sami prisiljeni, da jo čim najbolj omeje. Škodljivost te liberalne ideje spoznavajo protestantje, katerih verstvo je vedno bolj propadalo v nacionalizem in moralno anarhijo, čim bolj so zapuščali nerazdružnost zakonske zveze. In na Francoskem, v tej klasični deželi liberalnih grehov, so spoznali na ginjenju prebivalstva in na splošnem propadu družinskega življenja, kam privede družbo tako samomorilsko početje. Tudi najhujši bojovníki »proti klerikalizmu« na Francoskem so vsled tega prisiljeni, iti — »nazaj« in omejevati to razdirajočo »prostost«. L. 1807. so judovski rabini na Francoskem začeli dovoljevati razdružitev zakona. A kmalu so si premislili in začeli bolj skrbno gledati na stalnost zakonskih zvez.

V znamenju tega boja stoji zdaj Italija. V onih krajih, kjer je napredovala že krščanskodemokratska organizacija, kar se sme reči o celi severni Italiji, se ni bati, da bi ljudstvo stopilo na stran »divorzistov«. A kjer ni še katoliške politične organizacije, stoji slabje. Tam morajo katoličani stopiti v politično areni!

Pri prvem naskoku v državni zbornici še framasoni niso mogli zmagati. Bodočnost bo pokazala, ali bo zmagovalo krščanstvo, ali pa grdi nesramni liberalizem.

## Delo za kulisami.

Dunaj, 23. svečana.

Zbornica ima pustne počitnice, da poslanci pri domačem ognjišču razmišljajo, ali in kako razkrinkajo političnega Kurenta, ki vlada v zbornici. Ta Kurent je v čisljih že sedmo leto, mogočno dviga svoje žezlo ter pleše čardaš in druge nenavadne plese z Obstruckijo, ki je mejnarodnega pokolenja in svetovno znana. Ta dvojica pleše po taktih lajne in pastirske piščali, po zvokih češke in nemške godbe, ploskajo ji potomci Libuše in starih Cimbrov ter Tevtonov. Povsod je doma, gostoljubno ji odpirajo hišna vrata.

Za pustom pa pride pepelnica sreda in 40dnevni post, ko morajo tudi politični veseljaki razmišljati o minljivosti predpustnih veselje, ko Kurenta vržejo v vodo ali za plot, obstruckijsko »babo« pa raztelesijo sredi trga ter zažgô v veliko veselje vaških bospetcev.

Zbornica je dovolila po dolgem nekrvavem boju novih čilih moči, s katerimi se armada pomnoži, a že je treba na novo delo, da se utrdi stari most, ki veže preko Litave dežele pod krono sv. Stefana z deželami brez imena. Ta most je treba podpreti z novim carinskim tarifom, oporami bančnega štatuta in uravnavo valute. In na tej podlagi hočejo postaviti zgradbo mejnarodnih trgovinskih pogodb, moč države, obrambo industrijskih, poljedelskih in obrtniških koristij.

V tem stadiju parlamentarnih razmer pa opazujemo za kulisami razne politične toke, ki vodijo vodo na politične mlince. Nemške stranke se zopet zbližujejo, da kot močna falanga uzdrže postransko vlado, ki se je že noč postavila dr. pl. Körberju za hrbet. Opazujemo tihe poskuse, da se ustvari parlamentarna vlada, ki bi se opirala na korifeje na levi in stebre mej Poljaki. Glasovanje o vojaški predlogi je nekaterim sanjačem zlezlo tako v glavo in pete, da že vidijo v obrisih bodočo dvetretjinsko parlamentarno večino. Treba je le češkim poslancem in njih zaveznikom izpodnesti stole,

in na konju so vitezi, da rešijo državo druge slovanske povodnji.

Ti močje pa se jako motijo, ako upajo, da zvežejo lonce, v katerem bi kuhali politični ričet s slovanskimi rivi. Znamenja kažejo, da g. dr. pl. Körber ni še utrujen in da ni še izvršena njegova politična misija, češki in drugi slovanski poslanci pa tudi ne bodo vedno »kuhali rivece« za nemški sim-pazijon.

Ravno sedaj bi češki poslanci storili veliko taktično napako, ko bi z obstruckijo onemogočili avstro-ogrske nagodbe, pri kateri morajo levicari pokazati svoje znanje in tudi pravo svojo harvo. Se večjo napako bi storila vlada, ko bi ne stopila v dotiko z vsemi strankami, ki ne gredo na led časni-karskim spletkam.

Jutri ima v Pragi sejo mladočeški izvrševalni odbor, da določi bodočo taktiko. Stalna so v političnem življenju le načela, taktika pa se more in mora preminjati po razmerah. In češkim poslancem nihče ne bode mogel očitati nedoslednost, ako sklenejo, da izključijo iz obstruckije prvo branje avstro-ogrske nagodbe in državnega proračuna. To zahteva realna politika od stranke, ki more že po svojem številu odločevati v parlamentu in ne dela politike le za bodoči dan.

Stvarna razprava v odseku kaže, ali ima vlada gotov obrok in ali so dogovori v Silvestrovi noči nerazrušni, kakor neba obok. Razvoj države mora biti normalen, nestalni so vsi vspehi potom sile. To je nauk zgodovine, a mora biti vodilo za bodočnost.

## Carinski tarif.

(Gospodarski položaj posestnikov v Avstriji sedaj in v bodoče vsled novih carinskih tarifov Nemčije.)

V. Živnozdravstvene naredbe. — Meso. — Sir.

Eno pa mora naša vlada pri sklepanju trgovinske pogodbe z Nemčijo strogo zahtevati, to je, da se neovirano more vršiti

## LISTEK.

### Slovaška omladina.

Novela. — Spisal Svetozar Hurban Vajansky.

Poslovenil V. P.

(Dalje.)

Leto je minulo za letom. Peto leto je šlo že h koncu po onih znamenitih počitnicah, ki so toliko razburile misli zavodskega občinstva. Lacko je postal mož, lice mu je zasenčila gosta brada. I solnce i veter sta mu vtisnila svoja znamenja. Njegov oče je vedno slabel ter prepuščal sinu vso skrb za širne njive. Od onih osodapolnih trenutkov, ko je bil obiskal svojo sestro, da preišče njeno mladostno pregreho, ni izpregovoril ž njo niti ene intimne besede — pa njegova ljubezen do nje je rastle z vsakim dnevom. Uprav njena »pregreha« je zbudila v njem skrbno ljubezen; njegovo oko je opazovalo vsak njen gibljaj; da, Lacko je čutil vsak njen gibljaj, i če je ni videl. Linica je pa živila samostojno, samotarsko življenje. Poteze njenega krasnega obraza so postale manj mehke, zato pa je odsevala z njih mirna resnost prestane boli in čista vest, da je zmagala nad seboj.

Luty, premagavec »panslavistične pro-

pagande«, se je prikazal nekega dne v stotnikovi hiši, da jo zasnubi. Stari dosluženec je sporočil stvar svoji hčerki na vojaški način, kratko in naravnost. Se-le takrat so ji začarele zopet globoke oči od jeze in strasti. Zopet se je zasvetila njena postava od nekega veličastnega blišča.

»Pa to mi praviš ti, oče?« Neizrekljiv čut se je javil v njenem tresočem glasu.

»Vsako vprašanje zasluži vendar, da se nanj odgovori!« dejal je skoro prestrašeno stari vojak.

»So vprašanja, na katera ni mogoče odgovoriti«, odvrnila je s tihim, mirnim glasom Linica, pobesivša oči. »Oče, ali hočeš braniti svojo hčer?«

V Kralovskem se je zbudil stari vojak. »Linica, Linica, oprosti, saj te ne silim! Leta minejo, pa moja ljubezen mi je zapovedala, da ti povem prošnjo Lutega. Ljudje govoré o dobri partiji! Pa ne straši se, hčerka moja! Moja roka je dovolj močna, da te vbrani pred vsiljivostjo. Hvala Bogu, nisi brez obrambe, dokler moja desnica ne oslabi!« V stotnikovih očeh so se zabliščale solze. Bile so prave solze, katere je Linica zagledala v očeh starega očeta. Lacko se je tresel kakor kak mlad hrastič, temna kri mu je zalila senca, ko je zvedel o ponudbi Lutega.

Ladislav ni videl Stefana od usodopolne nesreče pri plotu. Prišlo bi bilo med njima do hujšega prepira. Pa nastale so preiskave, prišel je državni komisar, narodni boj je zapretil daljše sovraštvo. Pinkavek je pomiril razjarjena nasprotnika.

»Vi dva se hočeta sovražiti, se hočeta morda še celo streljati? Verjamem, da ne ceni nihče izmed vaju življenja, če se gre za čast. Toda ali ni čast našega zatiranega naroda važnejša, kakor čast vaših neznatnih osebic? Narodu žrtvujta rajša svoje življenje, za narod stavita svoje prsi proti puškam naših narodnih sovražnikov!«

Nasprotnika sta pogledala nemo na Pinkavka, ter se nemo razšla. Čas je celil počasi rane, a spomin na krasne dobe vročega, neločljivega prijateljstva ni ugasnil v njih.

Zopet se je nagibalo leto h koncu. Kolibica na vrtu stotnika Kralovskega je bila zopet obrastena z gosto vinsko trto; dozorevajoče grozdje je viselo izpod zelenega listja ter se smejalo na zbrano domačo družbo. Lacko je sedel z očetom na klopi, oba sta kadila iz dolgih pip. Linica je sedela njima nasproti. Prvi dih mladosti se je umaknil zreli, razviti, bogati lepoti. Z nje je odsevala ženska milina, katero je obsevala še čarobna,

duševna lepota po prestani boli. Naslanjala se je neprisiljeno ob zeleno steno prijazne kolibice. Široki, bujni listi so zakrili njeno visoko čelo. »Kako je lepa!« pomislil je Lacko, »pa kaj bo iz tega, če oni zakladi njene lepote in njenega duha ovenejo!« Bil je žalosten.

»Gospodje so na vrtu«, je zamrmral sluga. Lacko je šel neprisiljano gostu nasproti. Proti njemu je korakal visok mož.

»Pinkavek!« je zavpil veselo Lacko ter objel starega tovariša. Gostu so ponudili vrtni, leseni naslonjač. Začeli so se živo pogovarjati. Lacko je vprašal Pinkavka po tovariših iz mladih, dijaških let. »Dragi prijatelj! Veliko se je spremenilo. Stražnik, ki nas je bil ovadil pri Sošotku, je prišel najdalje. Včeraj sem bral, da je ministerski uradnik; dosti velika zverina za njegovo starost.«

»In za njegov razum!«  
»Ljubi moj! Malo pri nas vprašajo, če ima kdo kaj razuma! Blatnický si je pomadžaril ime in zdaj je diurnist brez upanja, da bo povišan. Černý je duhovnik, Krkoš se je bogato oženil in posluša zvesto svojega tasta, drugače je pa zvest Slovak in razširja pridno slovaške časopise.«  
(Konec prih.)



naš izvoz živine, ker glede živino-zdravstvenih naredb sme naša država, osobito naša državna polovica, trditi, da je v tem oziru prva v vsej Evropi. Celo toliko opevana napredna Nemčija ima še pljučno govejo kugo, katere pri nas ni več, ker jo je vlada z vso strogostjo pa tudi z velikimi državnimi žrtvami milijonov goldinarjev povsem zatrla. To pa bo zamogla doseči z dogovorom primernih kompenzacijskih carinskih tarifov in če ne drugače, z retorzijskimi tarifi na blago, katero k nam pošilja Nemčija.

Da moremo pa nevarnost, ki preti našemu nadaljnjemu izvozu živine v Nemčijo, popolnoma presoditi, moramo znati še sledeče. Kako se zamore v malo letih trgovina, izvoz kakega blaga spremeniti, ali celo povsem pokvariti, vidimo najjasneje iz sledečih podatkov.

Leta 1892, torej po vpeljavi dogovora, sklenjenega pred 10 leti med obema državama, Avstrija in Nemčija, znašal je naš izvoz prašičev v Nemčijo 861.284 glav, leta 1897. je padel na 401.874 glav, in l. 1898. celo na 204.000 glav!

Velika nevarnost pa preti osobito valed mnogih izboljšav transportnih sredstev. Tako so si osobito prekomorske države, Amerika, Avstralija i. d. omislile izvrstne uredbe na parobrodih in po železnicah v vagonih, da morejo celo v Evropo pošiljati sveže meso. Tako je Amerika celo v Nemčiji zasedla veliki mesni trg.

Leta 1880. je Nemčija dobila mesa le 148.693 kvintalov, v letu 1898. že 835.963 kvintalov, od katerih je iz Amerike došlo 472.142 kvintalov. Amerikansko meso je torej tudi deloma pripomoglo, da se je izpodrinil naš živinski izvoz v Nemčijo.

Najhuje pa je pri tej ameriški konkurenci, da je Amerika vsej Evropi odvzela najglavnejši trg, to je Anglesko, ki je leta 1898. kupila 569.066 živih goved in sicer 369.478 iz Amerike, 108.406 iz Kanade, 89.386 iz Argentine; dalje je dobila 633.749 ovac in sicer 430.705 iz Argentine, 147.021 iz Amerike, 42.070 iz Kanade, poleg pa več milijonov kvintalov mesa in špeha (sedem in pol milijonov kvintalov le v letu 1898.)

Po Ameriki in Avstraliji preti tedaj velikansk udarec naši živinoreji in kmetijstvu sploh ter je skrajni čas, da se evropske države zavarujejo proti tej konkurenci, ki bo, če se ji ne zapre pot, uničila naše kmetijstvo. Človek mora resnično obupati na bodočnosti, ko vidi, kako malo se proučuje razvoj mednarodne trgovine in kako se roka ne gane, da bi se oholi Ameriki kar naravnost zaprla naša meja. Morda vendar tudi Nemčija to uvideva, ker sklenila je uvesti najstrožjo kontrolo o mesu, katero se ima v bodoče uvažati v Nemčijo in so nekatera določila taka, da kar onemogočujejo uvoz; tako n. pr. zahteva, da se verodostojno dokaže, da so vse živali bile popolnoma zdrave; to dokazati je pa skoro nemogoče, ker državni carinski urad lahko odkloni verodostojnost in ves transport je v največji nevarnosti.

Za koliko se gre, moremo pač presoditi iz dejstva, da se je naš izvoz živine in živinskih produktov od leta 1894 na l. 1900 poslabšal za 100.797.000 kron.

Naša država mora torej naš domači trg vsaj osigurati domači produkciji in našo živinorejo zavarovati pred tujo konkurenco. Istotake mora preustrojiti zakon o mesogledstvu, kateri je sto let star, in skrbeti za najstrožjo kontrolo mesa, klobas i. dr., kar bo prihajalo iz tujine v našo državo.

Istotako mora državna uprava vplivati na povzdigo mlekarstva in siraštva, ker za državo, ki ima toliko živine in za rejo živine toliko sposobnega sveta, travnikov, planin itd., je pač žalostno in tudi sramotno, da moramo iz tujine kupovati na leto le sira za 4.772.796 kron, ko bi morali ne le ves domač konsum sira pokriti iz lastne produkcije, ampak tudi eksportirati sira za več milijonov kron. Fr. Povše.

## Čehi in vlada.

Prihodnje dni, morda že v četrtek, se prične ministerski predsednik Körber pogajati s češkimi voditelji glede proste poti za proračun in nagodbo. Ožji mladočeški izvršilni odbor se je o tem že posvetoval minulo soboto, a je bilo posvetovanje strogo tajno,

ker se v javnosti prav nič ne poroča o to-zadevnih sklepih. V petek ima posvetovanje mladočeški državnozbornski klub. Tem povodom pišejo „Nar. Listi“ mej drugim to-le: Prihodnji petek v zbornici ne pride do prvega branja proračuna in nagodbene predloge. Pot za to razpravo še ni uravnana. Državni proračun bo moral obležati v budgetnem odseku in tudi za drugo polovico tekočega leta bo vlada morala zahtevati provizorij. Pot k rešitvi budgeta in nagodbe zapirajo Čehi. Ministerski predsednik dobro ve, da njegov voz ne more skozi mitnico brez mitnine; to mora plačati v gotovini. S samimi obljubami in zadolžnicami se mi ne zadovoljujemo. Češki narod veruje sedaj samo še v dejanja. — Radovedni smo, če bo tudi državnozbornska delegacija tako odločno zastopala označeno stališče.

## Vojna predloga na Ogrskem.

S tekotom razprave o vojni predlogi v ogrskem parlamentu Szellova vlada nikakor ne more biti zadovoljna. Vkljub temu, da se debatira o tem že dokaj več časa, nego v avstrijskem parlamentu, se vendar stvar niti za korak še ni približala svoji rešitvi. Vlada in večina morata vsak dan poslušati tri in večurne obstrukcijske govore, in če se ti tudi pečajo z rimskim Cezarjem in ustrojem ter vspehi nekdanje rimske armade. V tem boju sta obe popolno brez moči. V tej veliki stiski se je podal v nedeljo ministerski predsednik Szell na Dunaj, da si pri cesarju izposluje novih navodil. Bil je v tej zadevi sprejet tudi pri prestolonasledniku Franu Ferdinandu. Vsepeh je seveda doslej še neznan, sodi se pa, da se pokaže v jutrišnji seji ogrske zbornice, ko se prično pogajanja z voditelji opozicijskih strank. Te, kakor znano, zahtevajo pred vsem, da postane madjarsčina na Ogrskem armadni jezik, da ogrski častniki služijo le na Ogrskem, da se nemadjarški častniki premeste z Ogrske, ter več drugih tozadevnih prememb. V tem boju pa opozicija nikakor ni osamljena, kajti nedeljski demonstrativni shodi v treh budimpeštanskih okrajih so pokazali, da se prebivalstvo strinja z nastopom opozicije. Na vseh treh zborovanjih so bile sprejete resolucije, v katerih se pozivljajo opozicijski poslanci, naj vztrajajo v brezobzirni obstrukciji. Pripomniti pa treba, da simpatizira z opozicijo na tihem tudi vladna stranka, ki ne nastopa tako, kakor bi bilo treba. Upanja na zmago imajo torej precej.

## Poslanska zbornica

ima svojo prihodnjo sejo v petek. Na dnevnem redu je prvo branje proračuna ter nagodbe. Glede razprave o proračunu se poroča, da bodo uvedli pri tej priliki skrajšano razpravo, ki bo omogočila, da se bo plenum mogel v polnem obsegu pečati z nagodbenim materijalom. Mnogi, posebno poljski klub, se trudijo, da bi se proračun brez prvega branja izročil budgetnemu odseku, toda ker je ta točka vkljub temu prišla na dnevni red, je dokaz, da ta predlog ni prodrl in da bodo izkušali skrajšati le govore povodom prvega branja.

## Cesar Viljem in protestantje.

Zadnje pismo nemškega cesarja v zadevi Delitschevega predavanja in njegovih nazorov o Bogu ter sv. pismu, je silno zbudilo gotove, posebno takezovane »slobodno-religiozne« protestante. Njih jezi pa daje mej drugimi duška tudi dunajska novejša židinja „Die Zeit“, ki se boji, čuje, za napredek in reformo v znanosti in umetnosti. Sicer list indirektno sam prizna, da je »učenjak« Delitsch več trdil, nego je mogel dokazati, a vendar je bilo to njegovo osebno prepričanje, katero se nikomur ne sme kratiti. List nazivlje cesarja Viljema »teologa v škrlatu« in pravi mej drugim, da sedaj ni več nobenega akademiški izobraženega evangelijskega teologa, ki bi tako sodil o sv. pismu, kakor Luther. Iz tega pač sledi, da novodobni protestantizem nima več niti trohice tiste vere, ki si jo je ohranil reformator Luther. In se kaj pride sam nemški cesar, protestantski »summus episcopus«, in tem teologom bere levite! Blamaža res ni majhna!

## Combesovo stališče omajano?

Židovsko-framasonski »bloc« v francoskem parlamentu je le tedaj trden in edin, kadar je treba zadati udarec katoličanom, sicer pa ni med vladnimi strankami niske edinosti, posebno pa ne take, da bi se mogla vlada nanjo zanesti v vsakem slučaju. To se je pokazalo te dni pri razpravi o zakonu glede žganjarnic. Gre se tu za nekatere davčne privilegije, in prebivalstvu v vinorodnih krajih Francije preti velika kvar. Zbornica, v kateri že prej ni bila v tej zadevi večina na vladni strani, ima zdaj tridnevne počitnice. Poslanci bodo prišli v dotiko z volivci in to bo vladnemu načrtu še v večjo škodo. Poraz in padec Combesovega ministerstva je torej neizogiben, če bo vstrajalo pri prvotni zahtevi. V parlamentarnih krogih tako za gotovostjo računajo na vladni poraz, da že govore o novih možeh. Največ nade

imajo baje Chaumié, Lanessan, Caillaux, Briasson in celo Millerand. — K ministerski krizi se pa pridruži bržkone tudi predsedniška kriza. Zborniški predsednik Bourgeois, ki nekako drži še skupaj zborniški »bloc«, namerava odstopiti iz zasebnih, zdravstvenih razlogov. Teh dveh kriz bi »bloc« bržkone ne mogel preboleti in nevarnost je precejšnja, da se razbije. Strah pred tem dogodkom morda odvrne pretečo nevarnost.

## Iz brzojavk.

Vojna predloga v gosposki zbornici. Komisija, ki se je pečala z vojni predlogi, je že dovršila svoje delo. V poročilu mej drugim naglašajo načelo stroge nerazdružnosti avstrijske armade. — Germanizacija Poljakov v Prusiji nima vspeha. Ravno kar je izšla uradna statistika, ki dokazuje črno na belem, da je bilo l. 1890 v Prusiji 2.922.475 Poljakov, l. 1900 pa že 3.305.749. Tekom 10 let se je poljsko prebivalstvo kljub vsej nasilni germanizaciji pomnožilo za 383.274 duš. — Državnozbornske volitve v Nemčiji se vrše, kakor sedaj definitivno javljajo, v prvem tednu meseca junija. — Novi bavarski naučni minister Wehner je katolik in v umetniških krogih dokaj priljubljena oseba. — Pomnožitev angleške armade. Pod naslovom »reorganizacije« nameravajo v Angliji osnovati devet novih polkov. — Vstaja na Maroku še ni udušena, vendar sodijo angleški reporterji, da se marokanskemu vojnemu ministru posreči premagati uporne elemente ter da je pretendentova moč že zlomljena. — Oboroženi mir. Predsednik severoameriških zveznih držav Roosevelt je pri polaganju temeljnika za novo vojno šolo naglašal, da Amerika ničesar bolj ne želi nego miru, v obrambo domovine pa potrebuje močne armade. — Položaj v Venezueli se je sedaj toliko zboljšal, da se je predvčeranjim mogel sniti kongres. Vlada glasila pravijo, da je vstaška moč zlomljena na celi črti, iz Willemstada pa javljajo, da te vesti niso resnične.

## Dnevne novice.

V Ljubljani, 24. februarja.

Občni zbor katol. političnega in gospodarskega društva za Slovence na Koroškem se je vršil v četrtek, 19. svečana v rokodelskem domu v Celovcu. V prostorni dvorani se je zbralo lepo število koroških rodoljubov. Predsedoval je g. župnik Gregor Einspieler, o društvenem delovanju in gromotnem stanju je poročal tajnik g. Jos. Rozman. Izrekla se je marsikatera misel, kako naj društvo razvije v bodoče živahnejšo delavnost. Shoda se je udeležil tudi gospod iz Ljubljane, ki se je mudil na Koroškem v zadevi izobraževalnih društev. Vspodbujal je zborovalce k slogi in krepkemu delu. Upamo, da se koroški Slovenci ne bodo dali še tako brž pozobati nemškemu Molohu, ampak da se bodo s krepko in delavno organizacijo uprli nemškemu nasilstvu.

Glede romanja v Rim nam je še sporočiti, da prejmo danes ali jutri po pošti vsi priglašeni udeleženci legitimacije z »Vodnikom po Rimu«, vse ostalo pa dobe mej vožnjo do Ponteba. Iz Ljubljane se odpelejo udeleženci z opoludanskim vlakom v četrtek.

— Neumestno postopanje lovcev. Iz ljubljanske okolice se nam piše: Nekateri lovci najemniki lova postopajo na surov način z našimi psi. Ako se pes oddalji od vasi par sto korakov, bodisi na polje ali v gozd, mu je že lovec za petami in ga ustrelji brez najmanjšega povoda. Ali je upravičeno tako postopanje? Ko kak »lovec« žival ustrelji, jo pusti ležati nezakopano na površju. Ali ni to že iz zdravstvenih ozirov neumestno in menim, da tudi kaznjivo dejanje. Ali ni nobenega pripomočka proti taki lovski predrznosti. Ako kmetič ubije zajca, ko mu ugleda sadno drevje, ga hitro utaknejo v zapor, kaj se bo pa storilo proti zgoraj opisanemu izzivajočim dejanjem? V času lova hodijo lovci po našem polju in njihovi psi mečkajo naša polja, in nihče se ne zmeni za škodo povzročeno od lovcev in psov. Tako brezobzirno postopanje in zatiranje kmetov se mora prenehati.

— Delavec Rdeči prapor« priporoča skrajno bedasti »humoristični« list »Frusta«. Nedavno temu, ko se je govorilo o ustanovitvi antisemitske stranke v Tratu, valed propagande lista »Sole«, izdala je »Frusta« lepake, ki so naznanjali slavnemu tržaškemu občinstvu, da hoče neki infamni list (»Sole«) širiti med nami antisemitizem, a »Frusta« da hoče to početje razdreti, uničiti, kajti: »Kapital mora biti svoboden!« — In tak list, ki stoji še nekaj kilometrov za »Skratom«, priporoča antikapitalistični

»Rdeči prapor«! Ni-li to »colmo«! Seveda utemeljuje svoje priporočilo s tem, ker da je vsa vsebina »Biča Fruste« naperjena proti lastniku lista »Sole«, Rihardu Camberju, nekdanjemu »Busenfreundu« urednika »Rdečega prapora«, Etbina Kristana.. Tempora mutantur!

— Hčerke pomladi. Iz Trebnjega nam je prijatelj poslal šopek vijolic, trobentic, teloha in zvončkov, ki jih je nabral v zimski naravi, katero že ogreva zgodnja pomlad.

— Semenja za stroje. C. kr. trgovinsko ministerstvo je naznanilo trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani, da se vrši v Bratislavi od 10. do 18. junija t. l. XL. semenja za stroje. Priglasitve je do 31. marca t. l. poslati na razstavno in semensko komisijo v Bratislavi X. Mathiasplatz št. 6.

— Uganj, ki so se pred dnevi klatili v ljubljanski okolici, ukradli so v Furlaniji dvema posestnikoma voz in konja.

— Dva prsta odrezalo. Jakob Mušič, 6½, leta stari posestnikov sin v Bevkah se je pred dnevi igral na podu pri slamoreznici. Dobil je levo roko v stroj in ta mu je odtrgal dva prsta.

— Uboj V Poberšu pri Mariboru je v gostilni g. Rojka kovaški mojster Bregant kovača kurilnice juž. železnice Leskovarja vrgel preko osem stolov. Leskovar je bil lahko ranjen, nakar je šel za Bregantom, ki mu je zasadil nož v srce. Leskovar se je mrtev zgrudil. Bregant je znan silovitež, ki je tudi ubil svojo ženo in je radi tega že presedel sedem let. Bregant se je sam naznanil sodišču.

## Ljubljanske novice.

Poročil se je včeraj ključavničarski mojster gospod Ivan Pust z gđo. Josipino Šefic. — Tukajšnji gostilničar gosp. Leopold Blumauer se je poročil z gđo. Ano Kreutzerjevo. — Poročil se je tukajšnji trgovec g. Ivan Stritar z gđo. Franjo Pečan. — Poročil se je gospod Franc Iglič, trgovec s papirjem na Mestnem trgu, z gđo. Josipino Cotman.

Umrli je v Ljubljani podpolkovnik v p. g. Rudolf Tormin v starosti 83 let.

Ustanovni shod uradniškega stavbinskega društva bo dne 8. marca ob 10. uri dopoldne v veliki dvorani »Mestnega doma«.

Predpustnica »Katol. društva rokodelskih pomočnikov« je minulo nedeljo dobro vspela. Dvorana je bila polna in občinstvo se je pri izbranem vspredu dobro zabavalo. Pevski zbor je dovršeno zapel dva zbora. Jako nam je ugajal dvospev gg. Hermana in Grobelnika, kakor tudi samospev g. Heybala. Dvršeno je zbor tudi pel šaljivi zbor »Nos«. Mnogo smeha pa je napravil komični prizor g. Ložarja »Postrešček«. Gospoda Ložarja je dobro poznamo na odru »Katoliškega rokodelskega društva«, toda še nikdar nam ni tako ugajal, kakor v nedeljo. Tudi za burko »Občinski tepec« so se igralci dobro pripravili in častno rešili svojo nalogo.

Nogo zlomil si je 22. t. mes. štiri leta stari deček Ignacij Babnik v Stanesčah, občina St. Vid. Med skalovjem je padel in si zlomil levo nogo. Prepeljali so ga v tukajšnjo bolnico.

Iz bolnice. Matevžu Maroltu, posestnikovega sinu v Babni gori štev. 18, občina Polhov Gradec, je, ko je jedel, kost ostala v grlu. Moral je v bolnico, kjer so mu kost odstranili.

Za novo vojaško preskrbovališče ob dovoznici se delajo že načrti. Kedaj začno stara poslopja ob Dunajski cesti podirati, še ni znano, bržčas še letošnje leto, če bo nova stavba do zime gotova, kar pa ni verjetno.

Italijanski zidarji se že odpravljajo na pot. Kacih 50 jih je do zdaj že prišlo v Ljubljano, in so bili od dveh tukajšnjih tvrdk sprejeti v delo. Pravi naval bode stoprav prihodnji mesec. Na tesališčih pripravljajo pa že dalje časa les za nove hiše, pa tudi nesek in opeka se za močno dovažja.

Za veliko razstavo ženskih ročnih del, katere se otvori dne 19. apr. t. l., se dame že kaj pridno oglašajo. Razum mnogih zavodov so obljubili udeležiti se razstave gospa T. Vilharjeva iz Prezida s toli priljubljenimi narodnimi vezeninami in g. Lapajne iz Idrije s slovečimi izdelki tamonjske čipkarije. Tudi znani nabiralec starin g. J. Zadnikar je obljubil, doposlati damskemu odboru svojo bogato zbirko. Zglasila sprejemajo do 1. marca gospe: Marija Drenik - ova in Ivana Supančič - eva.

Ponesrečen uradnik. Franc Klopčar, pisarniški uradnik na južnem koledvoru, je v pisarni stoječ na stolici jemal neke spise z omare, pri čemur je s stolice spodrsnil in si pretegnil žile. Prepeljali so ga v njegovo stanovanje na Cozjovi cesti št. 9.

Cigani v Ameriko. Danes po noči se je pripeljalo v Ljubljano okolu 20 turških cigánov, ki so na potu v Ameriko.

Okradena dekla. Dekli Mariji Knavs iz Hrušice v krškem okraju je mej vožnjo od doma v Ljubljano neki hrvaški delavec



ukradel denarnico, v kateri je imela 6 K 20 v. Ves svoj zaslužek.

Razširjenje ulic in olepšava mesta sta naredili v Ljubljani po potresu velik korak naprej. Ostalo je pa iz predpotresne dobe, ki je ovirala ves napredek mesta, še marsikaj gnjilega. Tako imamo za starim streliščem cesto, ki ob grdem vremenu kriči po regulaciji; tu bo treba kmalu prijeti za kramp in lopato. Malo sto metrov naprej nad Gruberjevimi kanalom, se pa vije cesta čez nekaj gorjanski vrh, ki je podoben dromedarjevemu grbu od obeh strani, katerega bi bilo treba že odstraniti. O Dalmatinovih ulicah še ne govorimo, ker so si tam Zeschkovi dediči menda obdržali tiste podrtje za kak album iz potresne dobe. Marsikje bi bila Ljubljana že lepša, ko bi tudi nekateri hišni gospodarji občino posnemali in olepšali in popravili svoje zanamene hiše. To store tem lažje zdej, ko se prično zidarska dela.

Menazerija Kludskega, ki je odšla od tu v Trst in Pulj, se baje vrne spomladi zopet v Ljubljano.

Pogreb Železnikarjev so soc. demokratije naznanili cerkveni oblasti za danes ob 4 uri popoldne. Po Ljubljani pa agitirajo, da se pogreb vrši jutri ob 4. uri pop. Posredovanjem kršč. soc. zv. se vrši jutri ob pol treh pop.

Rok Drofenik, znani socialnodemokratski agitator, je včeraj umrl v tukajšnji bolnici. Pred dnevi se mu je, kakor smo poročali, omračil dub. Drofenik je prevel v slovensko nekaj liberalno-socialnodemokratskih pamfletov. Pogreb bo jutri ob 2 uri popoldne. N. v m. p.

V Ameriko. Danes ponoči je odpotovalo z južnega kolodvora štirinosemdeset izseljencev v Ameriko.

Hud pes. Danes dopoldne je na Tržaški cesti pes posestnika Aleksandra Rakoviča iz Notranjih goric popadel kolesarja Leopolda Skerla, krojača na Viču št. 66 za desno nogo in ga potegnil s kolesa tako, da je padel. Ta pes je neki že več kolesarjev popadel.

Tepež. Delavec Fran Mali in čevljar Janez Polaj iz Sp. Šške sta se na Vodovodnih ulicah sprla in je prvi slednjega udaril z železno palico večkrat po glavi in mu prebil kožo.

#### Kotiček za liberalce.

Duhovniki niso narodni, to je v petek povedal „Narod“, in zakaj? V našem uvodniku: „Ali je samo grof Gleispach kriv?“ smo povedali vzroke slovenski onemoglosti proti gerianizatoriskim tendencam. Te vzroke liberalni list izpodbiti ne more, zato pa se okoli tega članka suče in suče in ker smo o Schweglovi komandi nad slovenskimi liberalci omenili, je pa kar iz sebe. Pa se je kaj čedno izvil. Zanika kar kategorično, da ne more biti naša stranka narodna, ker, no, ker je „klerikalna“. „Na čeloma stoji klerikalizem na stališču, da je greh ljubiti svoj narod in se zavzemati za svojo narodnost, ali, kakor so rekli avstrijski škofje v znanem skupnem pastirskem pismu, narodnosti so posledica babilonskega greha.“ — Tak stavek stoji v „Narodu“. — Mislite li, da homo proti takim otrobum polemizirati? Kaj šel! Kdor pozna naš preporod, naše prošle in sedanje narodnostne borbe, ve, da je naša duhovščina stala v prvih vrstah za jezikovne pravice slovenskega naroda, ko so drugi posvetni stanovi, uradniki, trgovci in advokati, še globoko tičali v nemškutarstvu. In ta stan naj branimo glede narodnosti, protinapadom onega Mallawercha, ki je v „Lai-bacher Wochenblatt“ svoje dobo objavil pamflet na slovensko slovstvo! In vender je še nekaj, kar moramo omeniti. V uvodnikih s Koroške se „Narod“ ogreva za narodno delo duhovščine in posvetnjakov, to je bilo pisano v „Narodu“ pred par dnevi, v petek pa pripisuje duhovščini načelno nasprotstvo narodnjaštvu! Pojte, pojte s tako pisavo, ta je k večjemu za vaše mameleke!

#### Književnost in umetnost.

\* Missae de Reque iuxta Rubricas a Leone XIII. reformatas et Decreta S. Rituum Congregationis novissima, accedit appendix de Missis in altari privilegiato. — Tractatus liturgicus in usum Cleri concinnatus a Josepho Erker Canonico ecclesiae cathedralis Labacensis. Cum approbatione Reverendissimi Ordinarius Labacensis 1903. Sumptibus auctoris. Venumdatur in libraria catholica Labaci. Str. 90, cena broš. knjigi 1 K, po pošti 10 v. več.

O črnih mašah je S. Rituum Congregatio zadnja leta izdala mnogo odlokov in tako v marsičem premenila dosedanje prakso. Stolni kanonik, g. Jožef Erker, žigar ime je med rubricisti že dobro znano po „Euchiridion liturgicum“, je skrbno zbral vse naj-novejše dekrete, razvrstil jih po materiji, manj jasne in težje umevne stvari pojasnil n raztolmačil. Pri razlagi je ponajveč rabil

dobro urejevanje in v tej stvari pač najbolj zanesljive „Ephemerides liturgicae“; v nekih terih dvomnih vprašanjih pa se je g. avktor obrnil za odgovor naravnost v Rim do sv. zbora za obrede. Knjižica je pregledno sestavljena, lahko umevna in povsod precizna; posebno kar zadeva pogrebne sv. maše (art. II. cap. III.—V.), ne poznamo nobene druge knjige, kjer bi bilo z ozirom na najnovejše dekrete, vse tako podrobno in natanko razloženo kakor v tem Erkerjevem spisu. Knjižico št. gg. duhovnikom toplo priporočamo. F. U.

\* **Odgovori na ugovore proti svetli veri.** Francosko spisal Abbé de Ségur. Prevel za Slovence A. M. Samozaložba. Ponatiak iz „Zgodnje Danice“. — »Dober spis je dober prijatelj«, ki človeku svetuje v nesreči in sreči, ki ga vodi iz zmote k resnici, prežene notranjo žalost in nemir, mu kaže pot do sreče, miru, zadovoljnosti. Taki dobri spisi, dobre knjige, potrebne so posebno nam Slovincem, potrebni posebno apologetični spisi in knjige. Na vseh koncih in krajih Slovenije vzdigujejo se elementi, ki v zvezi z infernalnimi silami in njim lastnimi sredstvi delujejo za propad slovenskega naroda, za odpad od Boga. Z lažnjivimi spisi trosijo razne ugovore, predsodke, pomisleke, zabavljice proti katoli. cerkvi in njenim napravam razni najmanjši in najvišji (p. 16) sodniki v vrstah liberalnih in soc. dem. naprednjakov. Zato je kakor nalašč ta knjiga. — Sagurjevi Odgovori, ki v kratkih, jedrnatih odgovorih razrešuje vse enake ugovore — prav primerna, da se razširi med Slovinci, ki so živo potrebni apologetičnih spisov. Skoda le, da ni slog v tem slovenskem prevodu bolj domač in spominja tudi na umetničenje ranjke »Danice«. Sicer pa »ako hočeš kako delo presojati, moraš je povsem poznati, v celoti in podrobnostih, in primerjati z namenom, kateri mu je določen«. Zato sezi po knjigi in razširjaj jo! V francoščini je že izšla v 220 izdajah, kar priča o nje koristi in potrebi. Dobiva se v prodajalni Kat. tisk. društva (Ničman) Ljubljana. Cena mehko vezani 60 vin., trdo vezani 80 v; po pošti 10 v. več.

\* **Telovadba v naših društvih.** „Slov. kršč. soc. zveza“ izda knjižico, kako gojiti v naših izobraževalnih društvih telovadbo.

\* **Stoletnico pesnika Alfierija** so praznovali Italijani dne 22. febr. Njegova muza je glasnica srda in sovraštva. Proti aristokraciji, proti demokraciji, proti vsemu se je boril. Tudi njegovo življenje ni posebno posnemanja vredno: Živel in umrl je v divjem zakonu. Proslavljajo ga pa kot zastopnika italijanske ideje. Bil je v pesništvu to, kar Garibaldi v politiki.

\* **Na bolgarskem gledališču v Sofiji** so 12. t. m. predstavljali igro hrvatskega pisatelja Tučiča »Truli dom«.

#### Izpred sodišča.

*Izpred deželnega sodišča.*

Nevaren znanec. Trgovski pomočnik Ferdinand Hoppe iz Slezijske je obiskal, kadar je bil brez posla, kaj rad svoje znanec; pri tej priliki pa tudi ni pozabil kaj seboj vzeti, kar ni bilo njegovega. V decembru 1902 je vzel Karola Schrammu v Sternbergu na Moravskem 20 K, koncem januarja l. l. pa v Divači poslovojni Albertu Kosu denarja, obleke in uro v skupni vrednosti 146 K. Ponaredil je tudi neko spridevalo, v katerem se potrjuje, da je pred nedavnim v obdobju zadovoljnost svojega principala posloval kot trgovski pomočnik. Aretujočemu stražniku je pa rekel na kolodvoru, da se piše Müller in da je ključavničar. Vsa ta dejanja Hoppe popolnoma priznava in ker je obdolženec dosedaj bil se nekaznovan, obsodilo ga je sodišče le na 4 mesece težke ječe. — Pri občinskih volitvah na Colu je posestnik Janez Tomažič iz Sanobora v Sulikovi gostilni v Sturjah ponujal Francetu Tomažiču o priliki, ko mu je odšel kupnino za čoke, še 6 K na mizo, češ da naj še to vzame, če bo šel z njegovo stranko volit, kar pa Tomažič ni hotel vzeti rekoč, da še volit ne bo šel. Sodišče je Janeza Tomažiča pregreška radi podkupovanja pri volitvah oprostilo.

*Oproščena* sta bila pred celjskimi protniki klobučar Perechlin in njegov sin z Rečice, ki sta bila obtožena požiga.

#### Makedonija.

Raznoterosti. Srbski listi obžalujejo da se je iz akcije Avstro-Ogrske in Rusije izločilo vprašanje razoroženja Albancev, ki so resne važnosti za srbski živelj. Iz Carigrada poročajo, da se vedno več bolgarskega prebivalstva pridružuje vstašem. Od 24. januarja do 8. februarja t. l. se je na povelje tajnega sodišča makedonskih odborov izvršilo devet umorov.

Blizu Kastorije se je te dni vršila jako huda bitka med Turki in vstaši, katere slednje sta vodila Čekalarov in Kote. Turki so imeli mnogo izgub. Turki so stali mej dvema ognjema. V tem boju je padlo nad 180 Turkov.

V svojem hišnem zaporu izjavil se je vodja razpuščenega makedonskega odbora, Mihajlovski, da je makedonsko vprašanje že dozorelo, a danes že ni to več samo makedonsko vprašanje, ker mi stojimo pred velikim jugoslovanskim ustanikom (?), katerega ne bo mogla preprečiti nobena vlast. Preteklo jeseni, dejal je Mihajlovski, vprašala me je četica mladih Bolgarov, ako jim dovolim, da gredo preko moje mej vstaše. Rekel sem jim: »Vi še niste dorasli — počakajte!« A kaj so mi odgovorili: »Mi odidemo tudi brez Vašega dovoljenja« — in odšli so. In tako ne more nihče ustaviti tega, kar hoče ljudska duša. Vojna sila turška je sicer na papirju res precejšnja, a videli smo lani turške vojake, ki so prišli iz Male Azije. Prišli so skoro goli in lačni, a njihovi častniki niso imeli niti pojma o terenu, dočim naši poznajo vsako pot od Črnega do Egejskega morja in poznajo zasede, iz katerih morejo Turke ubijati kakor muhe. V Makedoniji bo došlo do strašne katastrofe. Reforme Rusije niso nikake reforme. Mi zahtevamo v Makedoniji to, da bomo enakopravni s Turki, a vai državni posl naj bodo pristopni istotako krščanom, kakor Turkom. To bi bila korenita reforma.

Bolgarska vlada je zopet zaprla 12 Makedoncev, ki so v Sofiji delali za vstaše. »Tako bodo«, piše »Več. Pošta«, »zaprti skoro vsi Makedonci, ki so Landsborfu v bakljami v rokah klicali »hurra« ...

**Konzulske vesti.** Konzulske vesti se ozirajo te dni na bitko med turškimi vojaki in vstaši.

V okolici Ochride je bila četa upornikov 30 mož pod poveljstvom Papakrista popolnoma premagana: 4 možje ubiti, 5 ranjenih, 17 ujetih.

V vasi Resni se je bila četa 50 mož s turškimi vojaki noč in dan. Dva moža sta padla, 3 so ranjeni, ostali so s pomočjo prebivalstva ušli pred očmi turških vojakov.

Enake bitke so bile na Grebenu in vasi Kreševu. Dva vstaša sta bila poslana pretrgati želez. zvezo v okolici Bitolje. Začela sta na progi delati in vlak je v tem pridrdral in ju razmesaril.

Kako delajo Turki, je bilo zadnjič opisano in to delo vedno nadaljujejo. Onečajo žene in dekleta, trpinčijo prebivalce in zaigajo hiše. Taka poročila prihajajo iz Gabrova, iz Gramade, Strumskega, Čika, Traskova, Sbrinova, Bistrice itd.

Dopis iz Soluna z dne 18. febr. 1903. Turki se oborožujejo hitro in se pripravljajo za vsak slučaj. Poklicani so pod orožje vsi rezervisti (redif) v vilajetu solunskem, bitoljskem, janinskem (Epir) in kosovskem. V Bitolje je bil poslan general Ali Riza paša in v Skoplje general Salih paša, katerega se Arnauti zelo boje. Prvi je študiral na Nemškem v vojaški akademiji, drugi je bil gojenec istega zavoda v Carigradu.

Srbska meja je zastražena in v Stari Srbiji se nabirajo bašibozuki (prostovoljci). Tudi grška meja je zavarovana, dasiravno Grki zagotavljajo sultanu svoje prijateljstvo. Bolgarskih ustašev je v Makedoniji le 400 mož, ter so razdeljeni v tri čete. Ti ustaši se ne oddaljujejo od bolgarske meje, da se lahko umaknejo, ako bi bilo treba. V zadnjih bitkah se je dogodil zanimiv moment. Te dni je bilo nekaj reform. žandarjev t. j. Bolgarov najetih za orožnike na podlagi reform. Ti orožniki se niso hoteli boriti proti rojakom in so se pustili od Bolgarov ujeti, ki so jim pobrali orožje in obleko in zopet izpustili. Anarhija traja dalje. V Labunisu (Drimkolu) so srečali turški vojaki dve Srbini, in ju umorili.

Kako se upeljujejo reforme. Sofijski list »Večerna pošta« prinaša dopis iz Tetova, ki kaže, kako Turki upeljujejo reforme.

V Tetovu živi 1300 pravoslavnih družin. Do sedaj niso imeli cerkve. Dolgo časa in denarja je bilo treba, da so za zgradbo dobili dovoljenje. Dovoljenje pa ni zadostovalo. Treba je bilo pričakati ugodnega trenutka, da se ne protivijo mahomedanski sosede. Tetovanje se menili, da je tak trenutek nastopil zdaj, ko se upeljujejo reforme. Dne 28. jan. t. l. so pristopili k prvim pravam glede zidave, a turški hodže so nahujskali Turke, ki se oborožili in razgnali delavce in so celo pretili, da bodo pobili vse pravoslavne družine. Prišla je žandarmerija in vojaki, a niso nič opravili. Turki so se pomirili še le, ko jim je dal kajmakam zagotovilo, da ne pusti te cerkve zidati. Kaj so storili nazadnje še turški uradi v tej zadevi? Spoznali so, da so vsega tega prav za prav krivi bolgarski zidarji, ki so se predznili zidati pravoslavno cerkev. Zidarji so bili ujeti, obtoženi kot politični zločinci in turški advokatje bodo že znali ta zločin tako zastopati, da bodo nesrečni Bolgarji obsojeni. Dovoljenje je podelil še celo sam sultan. Ta

dogodek se skoraj tako glasi, kakor ko bi šlo za zadevo kake slovenske šole v kakem mestu kjer vladajo Nemci ali Lahi.

Reforme za Makedonijo — sprejete. Iz Carigrada je došlo včeraj naslednje uradno obvestilo: Zunanji minister Tewfik-paša je danes popoldne naznanil avstro-ogrskemu poslaniku baronu Calice ter ruskemu poslaniku, da je sultan vsprejel predlagane reforme. — Po našem mnenju je sultan vsprejel le dotični akt, ker si ga ni upal vrniti, a od vsprejema do izvedbe reform je pa bržkone silno daleč.

#### Najnovejše vesti.

Dunaj, 24. februarja. Po poročilih iz Trsta je dobil del vojne mornarice nalog, naj bo pripravljen oditi v albansko vodovje. Moštvo mornarice je že dobilo vojne doklade.

Budimpešta. 40 višjih železniških uradnikov je bilo poklicanih v vojno ministerstvo, da izgotove načrt, kako bi v slučaju vojne vojaštvo najhitreje odpotovalo na bojišča.

Carigrad. Avstrijsko-ruske predloge o reformah v Makedoniji obsejajo: popolno amnestijo, orožništvo naj se razdeli po razmerju prebivalstva mejkristijanskim in mohamedanskim prebivalstvom, desetino naj pobira otomanska banka, imenovanje guvernerja z obširnimi pooblastili za tri leta.

#### Razne stvari.

##### Najnovejše od raznih strani.

Ssekiro je ubila kmetica Marija Vitasovič v Slunjcih svojega priležnika Radojčiča, ko je spal. — Gledališče zgor. V Catoniji je zgorelo Macchia-vellijev gledališče. — 70 000 kron odškodnine radi enere razglednice. Neka lepa dama v Milanu se je pustila fotografirati, a dotični fotograf je sliko mlade dame porabil na razglednicah, ne da bi dama kaj vedela za to. Tako razglednico je v neki gostilni zapazil zaročenec dotične dame, ki je zaroko radi tega takoj razdril. Dama toži sedaj fotografa za odškodnino 70 tisoč kron. — Hotel v ognju. V Cedar Rapido v Jowi je zgorel hotel Clifton. 20 oseb je zgorelo. — Obsojeni plemič. Na Dunaju je bil na 18 mesecev zopora obsojen poljski plemič Stanislav vitez Zaluski. — Padec z galerije. Meji predstav v gledališču v Puisseauscu je padel neki gledalec iz tretjega nadstropja. Več oseb je ranjenih, ena usmrčena. — Velik požar je uničil, kakor se poroča iz Lvova, v Dolini v Galiciji nad 100 hiš. Polovica notranjega mesta je uničenega. — Stavka železničarjev v Vigo na Španskem se širi. Tudi strojevodje se pridružijo stavki. — Ubegli liberalni vodja. Iz Supes Varaljara na Ogrskem je pobegnil v Ameriko tovarnar Aleksander Fost, podpredsednik ondotne liberalne stranke. — Zakon proti trgovini z deklamacijami je vsprejel francoski senat. Vaprejel je tudi dostavek senatorja Berengerja, da se dekleta ne sme s silo zadržavati v zloglasnih hišah. — Knjižnice v železniških vozovih so vpeljali na železnicah na Švedskem in Danskem. — Smrt glasbenika v blaznici. V nižjeavstrijski blaznici je umrl glasbenik Hugo Wolf, rodod iz Slov. Gradca. — Nov projekt v Benetkah. Ker v Benetkah vedno bolj poka zidovje, predlaga nek inženir naslednji projekt, o katerem se čuje, da se bode tudi uresničil. Okolu mesta se napravi zid iz betona, voda se izžrpa iz kanalov, stebri, na kateri stoje Benetke, se nadomeste z železno konstrukcijo. Na ta način izgube zaslužek gondolierji, katerih ne bodo rabili v — suhih Benetkah. — Veliko defraudacijo so zasledili pri kreditni banki v Potsdamu. Manjka 800.000 mark. — V gledališču kadila je v Badenu pri Dunaju ruska kneginja Marija Galic. Obsojena je bila radi tega na 100 K globe. Dejala je, da ni vedela, da se v Avstriji ne sme kaditi v gledališču. V Rusiji je to navada.

Tudi vzrok za pomiloščenje. V Nici so obsodili morilca žensk Vidala na smrt. Zagovornik sam je jako dvomil, da bi bil pomiloščen, toda odvetnik si mora znati v vsakem slučaju pomagati. In res je prišel zagovornik Vidala na imenitno misel. Nica na kraši Rivieri je obljubljen dežela bogatih izletnikov in bi usmrčenje Vidala na fine živce bogatih obiskovavcev Riviere slabo vplivalo. Istinito so se že gostilničarji in podjetniki bali, da ne bi valed usmrčenja Vidalevega pobegnili tuji. Upostevaje to okolnost je bil Vidal pomiloščen na do-smrtno ječo.

Častni grob za rešitelja cesarjevega. Dne 18. februarja je bilo 50 let, kar je na Dunaju mesarski mojster Eitenreich rešil življenje cesarju Francu Jožefu, ko je vrgel na tla morilca, ki ga je hotel umoriti. Cesar je sicer svojega rešitelja po-



vzdignil v plemiški stan, sedaj, ko je Eltenreich že 28 let mrtev, pa mu je na centralnem dunajskem pokopališču postavil občinski svet častni spomenik.

**Posnemanja vredno.** Senat državice Oregon je sprejel predlog, ki prepoveduje izdajanje takih časnikov in knjig, ki poročajo o kaznivih novicah ali popisujejo zločine onih oseb, ki pridejo pred sodišče v državi Oregon. Tudi povesti kriminalne vsebine se ne smejo več prodajati niti predstavljati taka dejanja na odru.

**Hiša se pogreznila v rudnik.** Strop Telegraph rudnika dve milj južno od Binghama, se je vdrl in potegnil seboj v globoko polovico hiše in zadušil ali smrtno zmečkal nedoletna dečka, ki sta se ob času nesreče igrala v dotičnem delu stanovanja. Jamo je v istem trenutku zasul plaz, ki se je vrgel z grča za poslopjem. Stiri ure so neprestano kopali, predno so prišli do trupel. — Johnsonova družina je bila vsa doma, a v sobi, ki se je pogreznila, sta se mudila samo ponesrečena dečka. V trenutku je bila hiša pretrgana na dvoje, in polovica je izginila v jami, ki jo je koj na to zadela plaz.

**Razstava v Atenah.** Pod pokroviteljstvom kraljčine prestolonaslednice grške se bo v času od 7. aprila do 13. oktobra 1903 vršila v Atenah kralj. mednarodna razstava za trgovino, industrijo, poljedelstvo, pouk i. dr. pri kateri se bo napravil tudi avstro-ogrski oddelek. Prijave sprejema samo še ta mesec generalni zastopnik avstrijsko-ogrskega oddelka Aleksander Pinkus, Dunaj, VI., Laingrubergerasse 19.

**Štrajki otrok v Čikagi** so sedaj tako česti, da je tamkaj izhajajoči časnik ostro nastopil zoper te bolne razmere. Pripisuje pa glavno krivdo onim časnikom, ki na široko poročajo o teh stvarih, ki zagovarjajo štrajkujočo mladino, in tako še bolj razgrevajo mlade glave.

### Narodno gospodarstvo.

#### Trgavska in obrtniška zbornica v Ljubljani

ima v četrtek dne 26. februarja t. l. ob 2. uri popoldne v dvorani mestnega magistrata redno javno sejo s sledečim dnevnim redom: 1. Čitanje zapisnika zadnje seje. 2. Naznanila predsedstva. 3. Naznanila tajništva. 4. Volitev predsednika, podpredsednika in provizoričnega predsednika. 5. Volitev treh računskih preglednikov. 6. Volitev dveh zborničnih zastopnikov pri komisijonelnih obravnavah radi zagotovitve vojaških materialnih potrebščin. 7. Prošnja občine Sodražica za dovolitev dveh novih semnjev. 8. Prošnja občine Trava za dovolitev dveh novih semnjev. 9. Prošnja občine Smartno pri Litiji za dovolitev dveh blagovnih semnjev. 10. Podelitev ustanov učenecem c. kr. umet. obrtne strokovne šole v Ljubljani. 11. Poročilo o imenovanju zborničnih zastopnikov v šolske odbore obrtnih nadaljevalnih šol na Kranjskem. 12. Predlog g. zborn. svetnika J. Kregarja o poštah zadevah na Kranjskem.

### Društva.

(Občni zbor čebelarkega društva) se viši jutri, dne 25. februarja ob pol 10 uri v dvorani »Mestnega doma«. Odbor.

(Društvo »Zvezda« na Dunaju) bo imelo v nedeljo, dne 1. marca 1903. svoj zabavni večer v dvorani »Wiener Ressource«, I. Reichratsstrasse 3. Iz posebne prijaznosti sodelujejo blag. gospe Pirčeva, gđ. Ivana Pirčeva, gđ. koncertna pevka Ida Schöntag in pevski zbor pod vodstvom gospoda Vinko Krušiča. Začetek ob šestih zvečer. Prijatelji društva dobro došli!

### Darovi.

Poslani našemu uredništvu.  
Za Ciril-Methodovo družbo: Gospod Lovro Hafner, organist na Breznici, za mladeniški pevski zbor, 54 K.  
Za dr. Lampetov spomenik: Gospod M. Karba, župnik v Zrečah, 2 K.  
Bog plačaj!

— Občeznana dajó Mautnerjeva napojena semena za krmasko repo najobilnejši pridelek. Prav tako izvrstna in nepresežna so tudi Mautnerjeva zelenjadna in cvetlična semena.

### Telefonska in brzojavna poročila.

Dunaj, 24. februarja. »Neue Fr. Presse« poroča, da minister Rezek

odstopi in da pride na njegovo mesto za češkega ministra dr. Kramář. Istočasno postane dr. Derschatta nemški minister. Te vesti so popolnoma izmišljene. V ministerstvu se ne zgodi nobena sprememba.

Dunaj, 24. febr. V vojnem ministerstvu je bilo včeraj eno uro trajajoče vojaško posvetovanje. Seje se je udeležil tudi nadvojvoda Oton.

Dunaj, 24. febr. Ministerski svet je imel včeraj sejo v trgovsko-političnih zadevah.

Praga, 24. febr. Danes ima izvrševalni odbor mladočeške stranke v Pragi svojo sejo, v kateri se bo sklepalo, kako taktiko naj mladočeški državni poslanci zavzamejo napram proračunu in ogrski nagodbi. Čuje se, da odbor da poslancem proste roke. V tem slučaju Mladočehi ne bodo izvrševali obstrukcije. Minister Rezek je že govoril s člani izvrševalnega odbora in jim povedal, kake koncesije je vlada pripravljena dati za to Mladočehom.

Praga, 24. febr. Včeraj je zopet 2000 oseb vzdignilo svoje uloge iz češke nemške hranilnice. Sedaj posebno mnogo ljudi pride vzdigniti uloge z dežele, kjer narašča agitacija proti nemškemu denarnemu zavodu.

Praga, 24. febr. V Češki Lipi je velika povodenj. Reka je izstopila in poplavlila mestne ulice.

Črnovice, 24. febr. Dežel. predsednik bukovinski je odstopil. Naslednik mu je princ Hohenlohe.

Budjevice, 24. febr. Mizarski pomočniki so pod vodstvom poslanca Holanskega priredili demonstracijo, ker se je govorilo, da je dela pri novi iustični palači dobila neka dunajska tvrdka. Okrajni glavar je demonstrantom zagotovil, da dela še niso oddana.

New York, 24. febr. Od tu sta izgnana laška anarhista Zumbo in Marino, ki sta hotela izvršiti atentat na predsednika Roosevelta. Nadzorstvo nad novo došliimi izseljenci se je radi tega zopet poostri.

### Meteorološko poročilo.

Višina nad morjem 306,2 m, srednji zračni tlak 748,0 mm

| Dan | Čas opazovanja | Stanje barometra, v mm. | Temperatura po Celsiusu | Vetrovi.  | Nebo  | Pahulica v 24 urah v mm. |
|-----|----------------|-------------------------|-------------------------|-----------|-------|--------------------------|
| 23. | 9. zveč.       | 736,4                   | 10,4                    | sl. jzrh. | jasno |                          |
| 24. | 7. zjutr.      | 736,5                   | 8,1                     | sl. jvzh. | obl.  | 0,0                      |
|     | 2. popol.      | 741,4                   | 5,2                     | sr. jvzh. | dež   |                          |

Srednja včerajšnja temperatura 9,5° normale, 0,6°.

### Dunajska borza

dne 24. februarja.

|                                              |            |
|----------------------------------------------|------------|
| Skupni državni dolg v notah                  | 100,80     |
| Skupni državni dolg v srebru                 | 100,80     |
| Avstrijska zlata renta 4%                    | 121,10     |
| Avstrijska krona renta 4%                    | 101,10     |
| Ogrska zlata renta 4%                        | 121,15     |
| Ogrska krona renta 4%                        | 99,50      |
| Avstro-ogrske bančne delnice 600 gld.        | 15,75      |
| litne delnice, 160 gld.                      | 686,50     |
| London vista                                 | 239,92 1/2 |
| Nemški dr. bankovci za 100 m. nem. dr. velj. | 117,05 1/2 |
| 20 mark                                      | 23,43      |
| 20 frankov (napoleonor)                      | 19,08      |
| Italijanski bankovci                         | 95,50      |
| C. kr. cekini                                | 11,32      |

### Zahvala.

234 1—1

Za izredno številne dokaze sočutja, ki so došli na tako dobrodejni način meni in mojim sorodnikom od strani prijateljev in znancev mej boleznijo in ob smrti moje iskreno ljubljene soproge, oziroma hčere, sestre, svakinje in tete, gospe

### Marije Holeček

za krasne darovane vence kakor tudi za številno spremstvo k zadnjemu počitku pokojnice, posebno od strani gospodov uradnikov, osobja ces. kr. priv. južne železnice in slavne Čitalnice v Šiški, izrekam najiskrenejšo zahvalo.

Ljubljana, 23. februarja 1903.

Josip Holeček,

pristav c. kr. priv. južne železn. družbe.

### Zahvala.

215 1—1

Polni žalosti zaradi bridke izgube naše preljube matere gospe

### Cecilije Korošec

izrekamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem tukaj in v daljavi za obilne dokaze sočutja najiskrenejšo zahvalo.

Sv. maša se bo brala v frančiškanski cerkvi v Ljubljani, v sredo, dne 25. svečana ob 7. uri.

Ljubljana, 24. svečana 1903.

Žalujejoči ostali.

### Zahvala.

221 1—1

Za dokaze priskrbenega sočutja ob smrti našega ljubljenege, preblagega strica, velečastitega gospoda

### Jožefa Schlunder

vikarija v p.

kakor tudi za častno spremstvo k večnemu počitku izrekajo gorko zahvalo prečastiti duhovščini, družinam Hraševca in Rebeke za darovane cvetice in vence ter vsem prijateljem, znancem in vdeležencem spreveda sploh.

V Ljubljani, dne 23. febr. 1903.

Žalujejoči ostali.

### Izšla je knjiga

### „Lurški čudeži“.

Francoski spisal Henrik Lasér, poslovenil Fr. Marešič.

Dobiti je v »Katol. Bukvarni« v Ljubljani, in v prodajalni H. Ničman.

Cena trdo vezani knjigi 2 K, po pošti 20 h več.

St. 36/pr.

## Razpis.

Podpisani deželni odbor razpisuje

### službo stražnega nadzornika

v deželni prisilni delavnici v Ljubljani

z letno plačo 1.600 K, prostim stanovanjem ter s pravico do dveh v pokojnino vtevnih petletnic po 100 K.

Prosilci morajo dokazati, da so dovršili vsaj štiri razrede kake srednje šole, da so usposobljeni za službovanje v kaznilnicah ali prisilnih delavnicah, da so v govoru in pisavi popolnoma zmožni slovenskega in nemškega jezika, ter da niso še prekoračili 40. leta.

Prednost imajo taki prosilci, kateri so večji tudi še laškemu jeziku.

Pravilno opremljene prošnje so predložiti podpisnemu deželnemu odboru

do 25. marca 1903.

Deželni odbor vojvodine kranjske.

V Ljubljani, dne 25. februarja 1903.

**Fersan-Cacao**

**FERSAN-CACAO**

je železnato redilno in krepilno sredstvo ter kri tvorilno in živce krepčalno, prijetnega okusa in lahko prebavno. — Blagovoli se vprašati zdravnika. 618 50—38

Glavna zaloga za Kranjsko: Jos. Mayr, lekarna „pri zlatem jelenu“ v Ljubljani.

## Kuksnih deležev

šentjanške premogovne družbe na Dolenjskem

(Johannesthaler-Kohlengewerkschaft)

**po 120 K**

prosto vsakršnih prepisnih pristojbin, je še nekaj dobiti.

Pristopnice in druga pojasnila iz prijaznosti pri

**Splošnem kreditnem društvu**

v Ljubljani, Gosposke ulice št. 7.

169

**Nakup in prodaja**

vsakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd. Kavarovanja za zube pri žrebanjih, pri izžrebanju najmanjšega dobitka. — Promese za vsako žrebanje. Kulantna izvršitev naročil na borzi.

Menjarična delniška družba

**„MERCUR“**

I., Wollzeile 10 in 13, Dunaj, I., Strobelgasse 2.

Pojasnila v vseh gospodarskih in finančnih stvarih, potem o kursnih vrednostih vseh špekulacijskih vrednostnih papirjev in vestni nasveti za doseg kolikor je mogoče visokega obrestovanja pri popolni varnosti naloženih glavnih. 134 164